

Okolnosti ovlivňující dosažení vzdělání

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2006, v06-09</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>4. 9. – 11. 9. 2006</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>993</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OR.133, OR.134</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>20. října 2006</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Jan Sládek</i>

Každý má možnost dosáhnout takového vzdělání, které odpovídá jeho schopnostem. S tímto tvrzením souhlasila více než polovina respondentů, které tazatelé CVVM oslovili v zářijovém průzkumu (spíše souhlasilo 47 %, rozhodný souhlas vyjádřilo 12 % oslovených; viz tabulku 1). Téměř třetina s předloženým výrokiem spíše nesouhlasila, 6 % dotázaných tvrzení rozhodně odmítlo. Ve srovnání s výsledky loňského zářijového šetření, v němž jsme respondentům položili stejnou otázku, nedošlo v české veřejnosti k zásadnějšímu názorovému posunu. Konstatovat lze pouze velmi mírnou tendenci ustupovat od rozhodného nesouhlasu: tento názor vyjádřilo v roce 2005 11 % respondentů.

Tabulka 1: Může každý dosáhnout vzdělání, které odpovídá jeho schopnostem?¹

	%
rozhodně ano	12
spíše ano	47
spíše ne	30
rozhodně ne	6

Pozn.: Dopočet do 100 % ve sloupci tvoří odpovědi „neví“.

¹ Znění otázky: „Domníváte se, že každému člověku v České republice je umožněno dosáhnout vzdělání, které odpovídá jeho schopnostem?“

U následující otázky hodnotili účastníci výzkumu vliv různých skutečností či okolností na dosažení vzdělání. Nejčastěji byly za důležité považovány vlastní schopnosti člověka a píle s pracovitostí (v obou případech více než 95 % v součtu odpovědí „rozhodně důležité“ a „spíše důležité“). Tři čtvrtiny respondentů označily za důležité také vzdělání rodičů. Poměrně často (zhruba dvěma třetinami respondentů) byl vliv přisuzován i známostem se správnými lidmi. Šest respondentů z deseti považuje za důležitý faktor původ z bohaté rodiny. S podrobnějšími výsledky seznamuje následující tabulka.

Tabulka 2: Co ovlivňuje dosažení vzdělání? (v %)²

	rozhodně důležité	spíše důležité	spíše nedůležité	rozhodně nedůležité	+/-
vlastní schopnosti	69	27	3	1	96/4
píle, pracovitost	73	24	2	1	97/3
vzdělání rodičů	26	48	21	3	74/24
znalost správných lidí	23	44	22	4	67/26
původ z bohaté rodiny	22	39	27	7	61/34
rasa či národnost	8	27	43	17	35/60
pohlaví	4	14	48	31	18/89

Pozn.: Dopočet do 100 % v řádcích tvoří odpovědi „neví“.

Rasa či národnost hraje důležitou roli pro dosažení vzdělání pouze podle třetiny dotázaných. Pohlaví považuje za determinující pro to, jakého vzdělání člověk dosáhne, necelá pětina všech dotázaných. Ani u této otázky nedošlo v meziročním srovnání s daty výzkumu CVVM ze září 2005 v hodnocení respondentů k výraznějším změnám.

Analýza druhého stupně u obou otázek neukázala významnou závislost na základních sociodemografických charakteristikách – názory na tuto problematiku jsou tedy v české veřejnosti rozloženy rovnoměrně.

² Znění otázky: „Jak důležité jsou podle Vašeho názoru následující skutečnosti pro to, jakého člověk dosáhne vzdělání? Vzdělání rodičů, rasa či národnost, pohlaví, vlastní schopnosti, píle a pracovitost, to, zda člověk zná správné lidi, to, zda člověk pochází z bohaté rodiny.“ Možnosti odpovědí: rozhodně důležité, spíše důležité, spíše nedůležité, rozhodně nedůležité, neví.